

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ

23 май 2014 г. – Вариант 1

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговорите!

1. Кой български владетел получава византийската титла *патриций*?

- А) хан Аспарух
- Б) хан Кубрат
- В) хан Тервел
- Г) хан Крум

2. Кой е върховният бог при славяните?

- А) Дажбог
- Б) Тангра
- В) Сварог
- Г) Перун

3. Кой е българският владетел, чието име е пропуснато в откъса?

„... На северозапад някои славянски племена се отцепили от съюза си с българите и потърсили закрилата на франкския император. Поводът за тези им действия била политиката на българския владетел _____, който целял ликвидирането на племенното им самоуправление”.

- А) хан Крум
- Б) хан Пресиан
- В) хан Омуртаг
- Г) княз Борис I

4. Коя е вярната хронологическа последователност на събитията?

- А) въстание на Петър Делян, провъзгласяване на Самуил за български цар, превземане на Преслав от Йоан Цимисхий
- Б) превземане на Преслав от княз Светослав, въстание на Георги Войтех, сражение при с. Ключ
- В) въстание начело с Петър и Асен, победа на цар Калоян при Одрин, превземане на Варна от цар Калоян
- Г) битка при Клокотница, църковен събор в Лампсак, въстание начело с Ивайло

5. Кое понятие съответства на възгледите на богомилите?

- А) дуализъм
- Б) монотеизъм
- В) фетишизъм
- Г) тотемизъм

6. При управлението на цар Калоян Константинопол е превзет от рицарите на:

- А) II кръстоносен поход
- Б) III кръстоносен поход
- В) IV кръстоносен поход
- Г) V кръстоносен поход

7. Теодосий Гърновски е:

- А) виден богомилски проповедник
- Б) последният български патриарх
- В) духовник и последовател на исихазма
- Г) ученик и последовател на Иван Рилски

8. Кой владетел успява да преодолее татарската хегемония в България в началото на XIV век?

- А) Георги I Тертер
- Б) Ивайло
- В) Георги II Тертер
- Г) Теодор Светослав

9. Кое българско антиосманско въстание избухва скоро след сражението при Лепанто (1571 г.)?

- А) Въстанието на Константин и Фружин
- Б) Първото Гърновско въстание
- В) Чипровското въстание
- Г) Въстанието на Карпош

10. Кое е понятието, пропуснато в откъса?

„Раите Димитър Стале от с. Сатока, Митьо Никола от с. Белище, Стоян Пейо от с. Саровина са _____ ... и под тяхното подстрекателство раите в нахията са въстнали и са отказали да се подчиняват на шерията.“

Из султанска заповед, 1566 г.

- А) еничари
- Б) хайдути
- В) спахии
- Г) бостанджии

11. Съдържанието на „История славянобългарска“ на Паисий Хилендарски отразява характерните за XVIII век идеи на:

- А) пуританството
- Б) конституционализма
- В) Просвещението
- Г) индустриалната революция

12. Коя е вярната хронологическа последователност на събитията?

1) откриване на първата гимназия в Болград; 2) създаване на Българското книжовно дружество; 3) издаване на „Рибния буквар“; 4) откриване на първото девическо училище от Анастасия Димитрова

- А) 3; 4; 1; 2
- Б) 2; 3; 1; 4
- В) 1; 3; 2; 4
- Г) 2; 4; 3; 1

13. Кое от посочените събития се случва след Кримската война?

- А) организирането на Велчовата завера
- Б) учредяването на Българската екзархия
- В) отпечатването на „Неделник“
- Г) откриването на фабриката на Добри Желязков

14. Коя е първата ЖП линия в българските земи, влязла в експлоатация през 1866 г.?

- А) София - Бургас
- Б) Варна - Русе
- В) Варна - Бургас
- Г) Бургас - Видин

15. Кое понятие е пропуснато в текста, съставен от Любен Каравелов?

„Ние желяем да живеем с всичките наши съседи дружествено, а особено със сърбите и румънците, които отчасти съчувстват на нашите стремления и желяем да съставим с тях „Южнославянска“ или „Дунавска“ _____ из свободни земи.“

Из „Програма на БРЦК“, публикувана на 01.08.1870 г. в Женева

- А) монархия
- Б) империя
- В) федерация
- Г) анархия

16. Кои са основните противници на българите в борбата им за извоюване на самостоятелна църква през Възраждането?

- А) спахиите
- Б) фанариотите
- В) еничарите
- Г) везирите

17. Какво НЕ може да извършва Обикновеното народно събрание според Търновската конституция?

- А) да гласува бюджета
- Б) да избира Регентски съвет
- В) да приема закони, свързани с армията
- Г) да контролира министрите

18. Кое твърдение НЕ съответства на съдържанието на откъса?

„Чл.28. Всякой си изповядва свободно своята вяра...“

Чл. 33. Жилището на всякой жител на Източна Румелия е неприкосновено.

Чл. 36. Всички имоти са неприкосновени.

Чл. 38. Учението е свободно.

Чл. 39. Всякой има право да си изказва мненията устно, писмено и печатно...“

Чл. 41. Жителите на Източна Румелия имат право да се събират мирно и без оръжия, като се съобразяват със законите...“

Из „Органически устав на Източна Румелия“

- А) Образованието в Източна Румелия е задължително и безплатно.
- Б) Личната собственост на всеки гражданин е гарантирана.
- В) В Източна Румелия не може да съществува цензура върху печата.
- Г) Религиозната свобода на всеки гражданин е гарантирана.

19. Кой е първият либерал, който става министър-председател на Княжество България?

- А) епископ Климент
- Б) Петко Каравелов
- В) Драган Цанков
- Г) Тодор Бурмов

20. През 1911 г. Българското книжовно дружество се преименува на:

- А) Софийски държавен университет
- Б) Народна библиотека „Кирил и Методий“
- В) Висше педагогическо училище
- Г) Българска академия на науките

21. Коя е вярната хронологическа последователност на събитията?

- А) избухване на Балканската война, провеждане на конференцията в Локарно, създаване на Антантата
- Б) влизане на България в Първата световна война, обявяване на Независимостта, подписване на Нишката спогодба
- В) подписване на Топханенския акт, избиране на Фердинанд за княз, избухване на Илинденско-Преображенското въстание
- Г) победа на българската армия при Сливница, създаване на комитетите „Единство“, подписване на Солунското примирие

22. Кое събитие се случва в годината, в която България обявява своята независимост?

- А) войната между Италия и Османската империя
- Б) анексията на Босна и Херцеговина от Австро-Унгария
- В) поражението на Русия в Руско-японската война
- Г) убийството на Франц Фердинанд в Сараево

23. Кой от българските писатели е наречен *патриарх на българската литература*?

- А) Елин Пелин
- Б) Алеко Константинов
- В) Пенчо Славейков
- Г) Иван Вазов

24. Кое е вярното твърдение за развитието на селското стопанство в България в началото на XX век?

- А) В резултат от проведените реформи превес получават едрите земеделски стопанства.
- Б) Доминираща позиция продължават да имат дребните и средни земеделски стопанства.
- В) Големите земеделски стопанства се ограничават главно в Македония.
- Г) Земеделските производители започват да се кооперират и да влизат в ТКЗС-та.

25. Как се нарича молитвеният дом на евреите?

- А) тора
- Б) талмуд
- В) пасха
- Г) синагога

26. Кой е пропуснатият термин в текста, отнасящ се до положението в някои части на страната след спирането на бойните действия през Първата световна война?

„2. Известно число стратегически пунктове във вътрешността на българската територия ще бъдат заети от Великите съюзни сили. Тази _____ ще бъде временна и ще служи само за гаранция.“

- А) демобилизация
- Б) анексия
- В) окупация
- Г) репарация

27. Кои държави влизат в т. нар. „Малка Антанта”, изградена след Първата световна война, за да поддържа Версайската система от договорености?

- А) Чехословакия, Румъния и Кралството на сърби, хървати и словенци
- Б) България, Румъния и Кралството на сърби, хървати и словенци
- В) Румъния, Унгария и Кралството на сърби, хървати и словенци
- Г) България, Гърция и Кралството на сърби, хървати и словенци

28. Коя държава изминава пътя от теократична монархия до светска република в периода между двете световни войни?

- А) Испания
- Б) Турция
- В) Франция
- Г) Унгария

29. През септември 1939 г. българското правителство обявява:

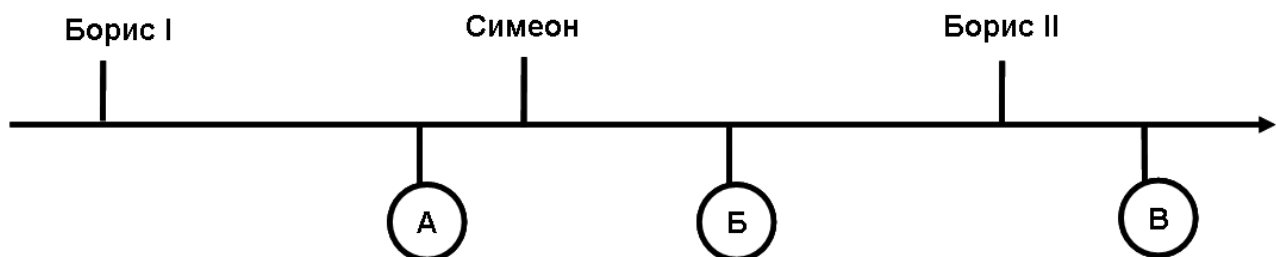
- А) присъединяване към Тристранния пакт
- Б) война на СССР
- В) война на Гърция
- Г) неутралитет

30. В коя държава, членка на Европейския съюз, еврото НЕ е национална валута?

- А) Франция
- Б) Великобритания
- В) Гърция
- Г) Португалия

Отговорите на задачите от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. На линията на времето са представени български владетели, управлявали през IX-X век. Срещу буквите в свитъка за свободните отговори запишете липсващите имена на владетели, така че да бъде спазена хронологическата последователност на управлението им.

32. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете името на личността, която отговаря на описанието:

- А) последният владетел на Първото българско царство
- Б) български цар, сключил уния с папа Инокентий III
- В) български министър-председател, подписал Крайовската спогодба

33. Срещу съответната буква в свитъка за свободни отговори запишете историческата личност и века, свързани с посоченото събитие/факт:

- А) издаване на Дубровнишката грамота
- Б) отпечатване на „Стематография“
- В) извеждане на САЩ от Голямата депресия

34. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете подходящото понятие/термин (*еснаф, кавхан, фанариот, канартикин, дюкян, таксидиот*), което съответства на даденото определение:

- А) монах, който събира помощи за манастира или организира посещения на поклонници
- Б) престолонаследник на хана
- В) сдружение на занаятчии от един занаят в дадено населено място (обикновено град)

35. За всяко от изброените понятия посочете конкретен пример от българската или от съвременната световна история:

- А) севастократор
- Б) референдум
- В) примирие

36. Прочетете внимателно откъса и отговорете на поставените въпроси:

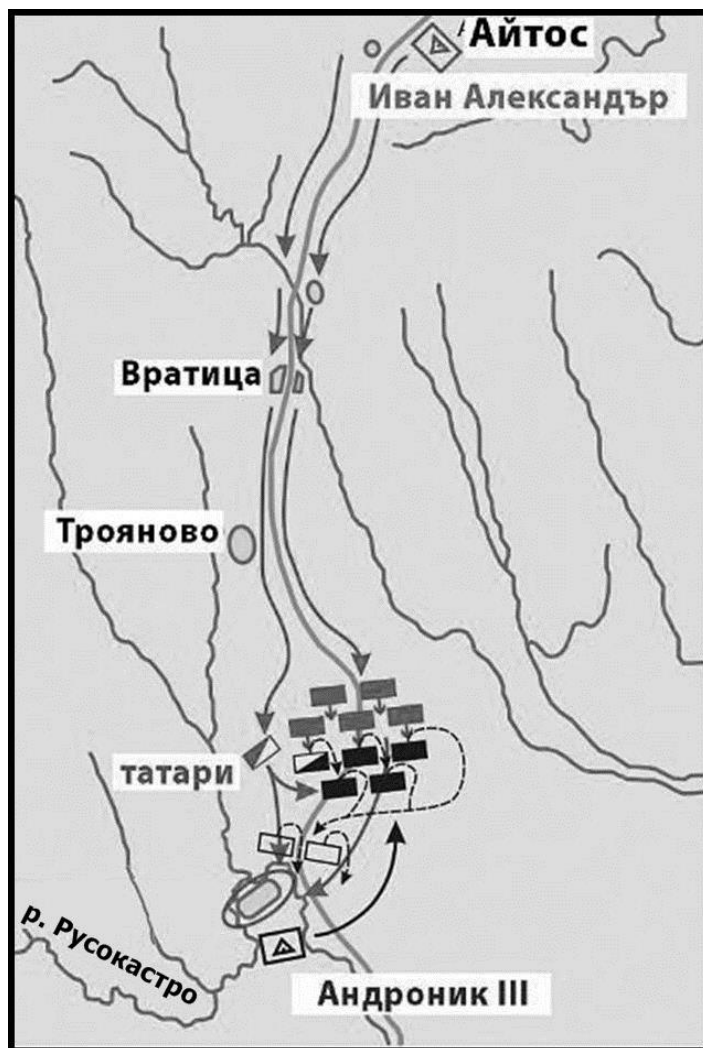
- А) От кой документ, свързан с националноосвободителните борби на българите, е откъсът и кой е неговият автор?
- Б) През коя година и къде е написан този документ?
- В) Как авторът осъществява идеята от подчертания текст?

„План

Народний дух навсякъде е приготвен за въстание против турков. (...) Движението може да стане с успех по следния начин: Един добре оръжен полк от 1000 добри избрани и окървавени в бой люди с два горски топа, с 4 тобуша и 4 тръби и с два хирурга, и сто конници да се впусне тайно през Княжевац (...) и да маршира по Балкана право за Търново (...) А като успее да продере до Черното море и подигне сичките средбалкански села и ония, що са в подножието и от двете страни на Балкана, броят на подигнатите ще се качи и до 500 хиляди мъжие, тогава навярно могат да се брои сто хиляди пушки за бой.”

37. Разгледайте внимателно картосхемата и отговорете на поставените въпроси:

- А) Къде и през коя година се е състояла тази битка?
- Б) Кои са двете воюващи държави?
- В) На чия страна в битката са участвали татарите?

38. Разгледайте графичните знаци на изображението и отговорете на поставените въпроси:

А) Коя азбука е представена?

Б) През коя година и от кого е създадена тази азбука?

В свитъка за свободните отговори напишете в обем до 3 страници отговор на историческия въпрос:

Как княз Борис I постига самостоятелност на българската църква?

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. Какви са перспективите пред българската държава след акта на покръстването?
2. Защо българската аристокрация се вдига на бунт срещу покръстването и какво е влиянието на това събитие върху по-нататъшните действия на княз Борис I за изграждане на самостоятелна църква?
3. Какви са плановете на княз Борис I за бъдещето на българската църква и как се развиват отношенията с Константинополската патриаршия?
4. Защо княз Борис I се обръща за съдействие към Римската църква и как се развиват преговорите с нея?
5. Какви са резултатите от дипломатическата дейност на българския владетел?